

В ДВАДЕСЕТ И ВТОРА НЕДЕЛЯ, СЛЕД ПЕТДЕСЕТНИЦА, ЗА БОГАТАША И СИРОМАХА

*Чедо, спомни си, че ти получи
вече доброто си приживе, а Лазар – злото
(Лук. 16:25).*

Благослови, отче!

Нашият Господ Исус Христос винаги ни учи с различни примери за наше спасение, за да получим вечен живот. Показва ни по подходящ начин и двете страни, тоест и Небесното царство, и вечната мъка, с което поучава и богатите, и сиромасите. Учи богатите да не гледат само да ядат, да пият и да се веселят, но и да помагат на бедните, а сиромасите учи да не скърбят много, нито да хулят Бога или хората, а да търпят с благодарност. Защото Бог е справедлив и въздава всекиму според делата, както ще чуете сега от днешното свето Евангелие.

От Лука, зачало 83

Рече Господ тази притча: Някой си човек беше богат, обличаше се в багреница и висон и всеки ден пируваше блестящо. Имаше тъй също един сиромас, на има Лазар, който струнав лежеше при вратата му и петимен беше да се нахрани от трохите, що падаха от трапезата на богатия, и псе-

тата прихождаха, та ближеха струпите му. Умря сиромашът, и занесоха го Ангелите в лоното Авраамово, умря и богаташът, и го погребяха; и в ада, когато беше на мъки, подигна очите си, видя Авраама отдалеч и Лазаря в лоното му и, като извика, рече: отче Аврааме, смили се над мене, и прати Лазаря да намокри края на пръста си във вода и да ми разхлади езика, защото се мъча в тоя пламък. Авраам пък рече: чедо, спомни си, че ти получи вече доброто си приживе, а Лазар – злото; сега пък той тук се утешава, а ти се мъчиш; па освен това между нас и вас зее голяма пропаст, та ония, които искат да преминат оттук при вас, да не могат, тъй също и оттам към нас да не преминават. А той рече: моля ти се тогава, отче, прати го в бащината ми къща, защото имам петима братя, та да им засвидетелствува, за да не дойдат и те в това място на мъката. Авраам му рече: имат Моисея и пророците: нека ги слушат. А той рече: не, отче Аврааме, но ако някой от мъртвите отиде при тях, ще се покаят. Тогава Авраама му рече: ако Моисея и пророците не слушат, то и да възкръсне някой от мъртвите, няма да се убедят.

Тълкувание

За да ни направи милостиви към бедните и любезни помежду ни, Христос ясно ни представя къде ще отидат богатите, които нямат милост към сиромасите, и къде ще отидат сиромасите, които търпят с благодарност, тоест показал голямата безчовечност на богаташа и чудното търпение на сиромаша. И оставил богаташа без име като недостоеен, както казва Давид: с устата си няма да помена техните имена (Пс. 15:4). А на сиромаша Христос назовавал и името; защото имената на праведните са записани в книгата на живота (в Божията памет). Този богаташ носел много скъпи и хубави дрехи и всеки ден пирувал бляскаво: ядял и пиел

с тъпани, музика и веселби, а около него имало съседи сиромаси, които седели голи, боси, гладни, жадни и треперели от студ като този беден Лазар, който лежал пред вратата му гол, гладен и със струпей и желяел да се нахрани от трохите на богаташа, но никой не му давал, нито го утешавал, само кучета идвали и му ближели раните. О, чудно нещо! Кучетата били по-милостиви от богаташа; защото не го хапели, а го ближели с език и успокоявали раните му. А богаташът бил толкова немилостив, че не го поглеждал с кротко лице, нито му продумвал сладка приказка да го утеши, да му даде къшей хляб или да му хвърли някоя стара дреха, а хвърлял всичко в гърлото си и гледал само себе си. А сиромашът Лазар, като се мъчил толкова много, пак не похулил Бога, не се разгневил, нито укорил богаташа, а търпял с благодарност. Затова като починал, бил удостоен Божии ангели да му вземат душата и да го избавят от тежките мъки на сиромашията. Защото който се надява на Бога, скоро отива от беда в радост и получава от Бога заслужената си награда, както Лазар седнал в Авраамовото лоно заради търпението си. И сега има сиромаси, които са бедни като Лазар, но не са търпеливи като него, а с гняв хулят, осъждат и завиждат на другите; затова тези сиромаси ще отидат не при Лазар, а при немилостивия богаташ във вечна мъка. Слушате ли, сиромаси, които се мъчите от сиромашията, не се гневете и не хулете Бога, а търпете с благодарност. Защото сиромаш не може да влезе в Небесното царство, докато не претърпи скърбите и лишенията, нито богат – докато не раздаде от богатството си на сиромаси. Затова трябва да търпим всички беди, които ни се случват и да се надяваме на Бога. Защото колкото и беди и щети да ни докара Той, всичко е за наша полза. Но който е слаб по ум и във вярата, скърби и хули Бога, щом му се случи нещо лошо, а който има здрав ум и вяра, търпи като Лазар и нищо не може да го наскърби. Само немилостивият богаташ се оскърбил вечно. Защото като починал, не

го взели ангели със слава като Лазар, а както имал на този свят голяма слава и много слуги, най-накрая останал гол и сам и след кратките си веселби отишъл на вечно мъчение. На такова мъчение отива всеки, който е немилостив и гледа да има само за него. Горко на такива богаташи, които за малки гуляи ще се мъчат вечно, както рекъл Христос: „като умря богатият, погребяха го“, тоест: „затвориха го във вечна мъка“, но той и докато е бил жив, душата му пак е била погребана в тялото като тъмен гроб. За такива богаташи пророк Давид казва: *„Не бой се, кога човек богатеє, кога славата на дома му расте; защото, умирайки, нищо няма да вземе; славата му не ще отиде подире му (Пс. 48:17, 18)*, но всичко ще остане тук, а той ще отиде гол на вечно мъчение“. Където отишъл и днешният, който, като видял от ада Лазар в онази светлина, в лоното Авраамово викал и се молел на Авраам да го изпрати да му накваси езика, който горял в пламъка и да го разхлади. Искал помощ, но не получил; защото искал, когато времето било минало, и там, където няма милост за никого. Той викал: „Отче Аврааме, помилвай ме“, но Авраам му рекъл: „Искаш милост, но тук не е време за милост. Каеш се сега, но в ада няма покаяние, всичко е без полза“. Ето как се кае, но няма никаква полза, само скръб и мъка, езикът му гори за капка вода, а той тук е ял и пил сладки ястия и питиета и не е дал на никого дори чаша студена води и получава там заслуженото си въздаяние: вместо музика – въздишки, вместо ястия и питиета се моли за капка вода, вместо блудни действия гледа тъмнина и гнусни червей, които никога не умират и не му дават покой. Но вижте Авраамовата кротост – не му рече: „Немилостиви, защо искаш милост при положение, че не си сторил милост другиму?“, а рече „Чедо, помисли си, че ако си направил някое добро, вече си получил за него добро приживе – с телесните наслаждения, така и Лазар за някое малко съгрешение, което е извършил като човек, се е помъчил

приживе. Затова сега той се весели в рай, а ти се мъчиш в ада. *А освен това между нас и вас зее голяма пропаст*“. *Пропасть* тук се нарича бездната между грешните и праведните, между добрите и лошите дела, които хората извършват през живота си. Защото когато Адам престъпи Божията заповед и съгреши, Бог раздели човешкия живот на две: на временен и вечен, тоест на тукашен и отвъден. И направи тукашния кратък, та да не ламтим за него, а отвъдния направи безкраен, та всички да копнеем за него и да гледаме към него. И предостави на нашата воля и двата, та който обича, него и да желаем. Но човек не може лесно да разбере кое обича. Само когато го сполети зло, тогава помъдрява, както и днешният богаташ, когато отишъл в мъката, тогава помъдрял и помолил Авраам да изпрати Лазар да съобщи на братята му, че има вечна мъка, та да се покаят; защото като видят Лазар, който преди това бил гол и със струпей, с толкова слава, лесно ще му повярват, като им каже, че има вечна мъка. Но Авраам му казал: „Няма нужда Лазар да ходи при тях, защото *имат Моисея и пророците*, тоест имат книгите с пророческите поучения, които казват истината за всички неща. Да слушат тях и да вярват, и ще се спасят“. Слушатели християни, и този богаташ имал книги и ги четял, и ги слушал, но не вярвал на това, което пишело в тях, а го мислел за приказка. Затова казал, че братята му не слушат книгите, но ако някой починал отиде при тях, тогава ще повярват. Както мнозина казват и до днес: „Кой е видял вечната мъка или кой е дошъл оттам да каже какво е?“. Но нека тези наивници да чуят какво казва Авраам: „Който не вярва на Свещеното Писание, дори някой от починалите да дойде, пак няма да повярва“. Когато Христос възкреси четиридневния Лазар, нали Лазар дойде от онзи свят? Защо тогава юдеите не повярваха, а искаха да го убият? При Христовото разпване малко ли починали възкръснаха и отидоха в Иерусалим (вж. Мат. 27:52, 53)? Защо тогава юдеите не повярваха, а

убиваха апостоли и други светии, които им казваха истината? Ако беше необходимо починалите да идват да ни учат, Бог щеше да направи и това. Но това не е нужно. Докато имаме Свещеното Писание, което ни е дадено от Бога, обработено е от изкусни учители, свети като слънце и разказва за всичко на този и на онзи свят, никога няма да имаме нужда да идват починали да ни учат.

Поучение

Благочестиви християни, видяхте ли колко страшно е мъчението на днешния богаташ? Но помислете, за какво е осъден да гори там! Той не бил нито убиец, нито хулител, нито грабител, само бил пременен с хубави дрехи, пирувал блестящо всеки ден, ядял, пиел, танцувал, пеел и се смеел, интересувало го само светското телесно удоволствие и се стараел, колкото пари има, да ги прекара през гърлото си, затова бил осъден да гори там. Той имал толкова немилостиво сърце, че не само не помилвал нито един сиромаш, но и дори не искал да го погледне с очи, както и сиромаша Лазар, който лежал пред вратата му гол, гладен и със струпеи. Но както той бил немилостив, така и не получил милост. Така няма да получат милост и всички немилосърдни. Помислете сами колко много от нас имат хубави дрехи и меки постели, а нашите съседи сиромаси голи и гладни треперят денем и нощем на голата земя като Лазар. Колко различни ястия и питиета има на нашите трапези и ние пируваме с тях като богаташа, а колко сиромаси около нас гладуват, жадуват и боледуват, но ние дори не ги поглеждаме, нито пък им даваме нещо от нашите богати трапези. И колко голи и гладни сиромаси идват и хлопат на вратата ни, а ние не им отваряме. Ако ли пък намерят отворено и влязат, ние ги нахокваме и изпращаме слугите си да ги изпъдят навън. Ах, наше немилосърдие към бедните сиромаси! Християни, голям грях

е немилосърдието. Ние не го считаме за грях, но Бог за него изпраща човека на вечно мъчение. Но ако искаме да избегнем този грях, да правим така. Щом срещнем сиромаш, да се вгледаме добре в него, да вникнем и да разберем състоянието му и сърдечната му скръб. Като минем покрай сиромашка или вдовишка къща, в която има малки сирачета, да влезем вътре и да се вгледаме в нейните сълзи, и да видим онези малки сирачета как плачат за хляб и храна край майка си и как треперят голи. Като минем край някой болен сиромаш, да влезем при него, да видим как няма лекар, нито слуга, нито кой да го утеши, да поседим там при него и да видим как лежи на голата земя, каква болест и рана има и как въздиша тежко от болестта си. А когато видим, че някой проси от нас милостиня, да не се гневим, а да се радваме и да мислим как Сам Христос протяга ръце и иска от нас ключ да ни отвори райските порти. И като проявяваме така милост към болните, бедните и сиромашите, ставаме милостиви и наследници на Божието Царство, с помощта Христова. Нему слава във вечните векове, амин.

